

השתלטות פעילי דאעש על בית הכלא באלחסכה, המוצגת על ידו כהישג, עלולה להביא לפעולות נוספות

1 בפברואר 2022

כללי

◀ ב-20 בינואר 2022 פרצו **כמאתיים פעילי דאעש לבית הכלא אלצנאעה-גויראן** (Al-Sina'a - Ghuwayran) שבשכונת אלצנאעה באלחסכה, בו הוחזקו בידי הכוחות הכורדיים (SDF) למעלה מ-4,000 פעילי דאעש. ההתקפה, שהיא הגדולה ביותר שביצע דאעש מאז התבוסה שלו באלבאע'וז (מרץ 2019), החלה בפיצוץ שתי מכוניות תופת במחסום שבשער בית הכלא. לאחר מכן, הסתערו עשרות פעילים חמושים על בית הכלא ובמקום התנהלו חילופי-אש כבדים והחלה בריחה של האסירים מבית הכלא.

בית הכלא בעת הלחימה כפי שתועד על-ידי כוחות SDF (SDF PRESS, 22 בינואר 2022).

◀ העימותים גלשו מעבר למתחם בית הכלא, לשכונות אלחסכה. זאת, לאחר שמאות אסירים נמלטו לשכונות הסמוכות. חלק מפעילי דאעש הסתתרו בבתי תושבים והשתמשו בהם כ"מגן אנושי" (אלערביה ואלערבי אלג'דיד, 20-23 בינואר 2022; סקאי ניוז, 21 בינואר 2022; מרכז המעקב הסורי לזכויות אדם, 22 בינואר 2022).
העיר אלחסכה הוכנסה לעוצר והכוחות הכורדיים נפרסו בה (North Press Agency, 26 בינואר 2022; SyriaTV, 25 בינואר 2022). כוחות אוויריים של מדינות הקואליציה הבינלאומית נגד דאעש, בראשות ארצות הברית, חגו מעל האזור (Rudaw, 20 בינואר 2022). **דובר משרד ההגנה האמריקאי, ג'ון קירבי** (John Kirby), ציין כי ארצות-הברית סיפקה מודיעין בזמן אמת וסיוע קרקעי מוגבל לכוחות הכורדיים במהלך הלחימה (www.militarytimes.com, 24 בינואר 2022). **לאחר מספר ימי לחימה באזור, הודיעו כוחות SDF על סיום הלחימה וחיסול כל כיסי ההתנגדות של דאעש** (SDF Press, 30 בינואר 2022).

◀ מתחקיר האירוע שפרסמו הכוחות הכורדיים עלה שתוכנית דאעש הייתה שהאסירים הנמלטים ירחיבו את הלחימה גם לשכונות הסמוכות לבית הכלא (שכונת אלזהור ושכונת גויראן) וכן יתקפו מוסדות צבאיים ואזרחיים של המינהל האוטונומי הכורדי. לדברי הכוחות הכורדיים הם הצליחו לסכל את התוכנית לאחר שהטילו מצור על

בית הכלא, על מבני האוניברסיטה הסמוכה לו, לשם נמלטו מספר אסירים, ועל השכונות הסמוכות לבית הכלא (SDF Press, 31 בינואר 2022).

◀ באשר למספר הנפגעים משני הצדדים ישנם דיווחים סותרים, שלא ברורה מהימנותם. מרכז המעקב הסורי לזכויות אדם דיווח, כי מספר ההרוגים בעימותים באזור בית הכלא נכון ל-30 בינואר 2022 הוא **332 בני אדם**, מהם **246 הרוגים לדאעש ו-79 מקרב כוחות SDF** (מרכז המעקב הסורי לזכויות אדם, 30 בינואר 2022). מאוחר יותר פרסמו כוחות SDF כי מניין ההרוגים עומד על 121 מקרב לוחמיהם, סוהרים ואזרחים, כמו גם 374 אנשי דאעש (מרכז המעקב הסורי לזכויות אדם, 31 בינואר 2022).

◀ עוד טרם הסתיימה הלחימה **ניצל דאעש את האירועים כדי לייצר מיתוס גבורה ולהעלות את מורל פעיליו ותומכיו**. אלנבא', בטאון דאעש, פרסם מאמרים ואינפוגרף המסקרים את האירועים. כמו כן צוין, כי המערכה באלחסכה היא רק "דף אחד מתוך ספר הנקמות וציון ניצחונות המדינה האסלאמית שלא הגיע עדיין לסיומו" וניתנה הבטחה לכל האסירים כי ישוחררו (שבועון אלנבא', טלגרם, 27 בינואר 2022).

◀ **אין זו הפעם הראשונה בה מנסים פעילי דאעש להשתלט על בתי כלא בהם שוהים פעילי הארגון**. גולת הכותרת הייתה, טרם נפילת הארגון, **שחרור מאות פעילי הארגון מבית הכלא אבו ע'ריב** (21 ביולי 2013), בית הכלא הגדול והשמור ביותר בעיראק, ששימש את ממשלת עיראק **לכליאת מאות פעילים ג'האדיסטים**. גם בשנים האחרונות, ביצע הארגון מספר תקיפות על בצי כלא במטרה לשחרר את פעיליו הכלואים.

◀ מנהיגי דאעש מעודדים את הפעילים לבצע פעולות לשחרור פעילים הכלואים בבתי הכלא. כך למשל בקלטת שמע שפרסמה זרוע ההסברה של דאעש אלפרקאן ב-16 בספטמבר 2019, קרא **אבו בכר אלבע'דאדי, מנהיג הארגון לשעבר**, לפעילי דאעש לפעול לשחרור בכוח של פעילי דאעש ונשותיהם העצורים בידי מדינות המערב, בידי המשטר העיראקי ובידי הכורדים. הוא גם קרא לפגוע בשופטים, בחוקרים ובאנשי הביטחון בבתי הכלא, שבהם עצורים פעילי דאעש. גם **במהלך 2019-2020 פרסם דאעש מספר פעמים קריאות לפעיליו לשחרר מהכלא את פעילי דאעש ובני משפחותיהם. דובר הארגון אף הציג זאת כצוואה של מנהיג דאעש אבו בכר אלבע'דאדי**.

◀ הפריצה לבית הכלא באלחסכה הוכיחה, כי גם כשלוש שנים לאחר הפגיעה ביכולותיו ואובדן רוב הטריטוריות בהן שלט הארגון בסוריה ובעיראק, מפגין דאעש יכולת מבצעית גבוהה והוא מסוגל להוציא לפועל תקיפה רחבת היקף הדורשת תכנון מוקדם, ויכולות גבוהות. הפעולה הוכיחה, כי דאעש עדיין מסוגל לגייס מאות פעילים, לאמן אותם ולצייד אותם באמצעי לחימה. בכיר בכוחות SDF ציין, כי לצורך ביצוע המשימה גייס דאעש את רוב התאים הרדומים שלו. עוד צוין כי ההכנות ארכו כחצי שנה.

◀ בהקשר זה ציין מנהל המזרח התיכון וצפון אפריקה במרכז סטימסון, מכון מחקר בווישינגטון, כי הפעולה בבית הכלא מוכיחה שבידי דאעש עדיין קיימת יכולת להכות בכל מקום בו הוא בוחר וכי הפעולה האחרונה צריכה להוות הוכחה לשחקנים אזוריים ולאומיים, שהמאבק נגד דאעש עדיין לא הסתיים (הניו יורק טיימס, 25 בינואר 2022).

יש לזכור ששחרור מאות אסירים מבתי הכלא מהווה תוספת כוח אדם משמעותית עבור הארגון. זאת ועוד, הצלחת התקפה נגד אלחסכה תביא להעלאת המוטיבציה של פעילי דאעש לבצע ניסיונות נוספים לשחרור אסירים בזירות נוספות. על רקע האירועים באלחסכה, ובעקבות צו מיוחד מטעם מצטפא אלכאטימי, ראש ממשלת עיראק, פתחה היחידה ללוחמה בטרור בעיראק במבצע נרחב לבדיקת בתי הכלא, בהם כלואים פעילי דאעש, במספר מחוזות בעיראק מחשש לאירועים דומים (אסומריה, 30 בינואר 2022).

השתלשלות האירועים

הפריצה לבית הכלא והלחימה בימים שלאחריה

ב-20 בינואר 2022 פרצו כמאתיים פעילי דאעש לבית כלא אלצנאעה-גויראן (Al-Sina'a - Ghwayran) שבשכונת אלצנאעה בחסכה. בית הכלא, שבשליטת כוחות SDF, הוא הכלא המרכזי בו נכלאו פעילי דאעש ומצויים בו, על פי ההערכות, 4,000-5,000 פעילים. בין הכלואים מפקדים בארגון ופעילים שלקחו חלק בקרבות הארגון באלבאע'וז במרץ 2019. כמו כן מצויים בו כמה מאות ילדים ונערים שהוכשרו להיות דור ההמשך של הארגון ועברו אינדוקטרינציה ואימונים סמי-צבאיים.

ההתקפה החלה בפיצוץ שתי מכוניות תופת סמוך לבית הכלא. לאחר מכן, פרצו עשרות פעילי דאעש חמושים לבית הכלא, יתכן בסיוע משתף פעולה מבפנים שהכניס אותם במכונית להובלת מזון (מרכז המעקב הסורי לזכויות אדם, 20 בינואר 2022). פעילי דאעש הצליחו להשתלט על כרבע משטחו של בית הכלא ועל אמצעי לחימה של הכוחות הכורדים במקום. הם החזיקו במאות בני ערובה, רבים מהם ילדים אשר נעצרו יחד עם בני משפחותיהם כאשר נפלה המדינה האסלאמית ב-2019 (הניו יורק טיימס, 25 בינואר 2022). קרן האו"ם למען הילדים (UNICEF), קראה לפנות כ-850 ילדים שהוחזקו במתחם יחד עם החמושים ומשפחותיהם, ואמרה כי קיים סיכון מייד לביטחונם (רויטרס, 25 בינואר 2022).

במקום התנהלו חילופי-אש כבדים. חלק מהאסירים החלו להתפרע בין כותלי בית הכלא עשרות אסירים נמלטו מבית הכלא לשכונות סמוכות. הכוחות הכורדיים ציינו כי הם הרגו כמה עשרות פעילי דאעש שלקחו חלק בהתקפה על הכלא וכי עצרו פעילים נוספים, השתלטו על כלי רכב של התוקפים שהיה עמוס באמצעי לחימה ותחמושת ואיתרו מספר חגורות-נפץ (SDF Press, 21-23 בינואר 2022; אלערביה, 22-23 בינואר 2022). מחקירת פעילי דאעש שנעצרו על ידי כוחות SDF, עלה כי יותר ממאתיים פעילי דאעש שהיו מצוידים בחגורות נפץ השתתפו בלחימה. חלק מהפעילים הגיעו מאזור ראס אלעין ותל אביצ', על גבול סוריה-תורכיה ומעיראק. הם הכינו את עצמם לפריצה לבית הכלא במשך כחצי שנה (SDF Press, 23 בינואר 2022).

על פי מקורות דאעש החלה הפעולה ב-20 בינואר 2022 בשעות הערב כאשר שני מחבלים מתאבדים המכונים אבו עבד אלרחמן ואבו אלפארוק אלמהאג'רין, פוצצו שתי משאיות תופת אחת סמוך לשער והשנייה סמוך לחומות בית הכלא. פעילי הארגון שהיו חמושים ומצוידים בחגורות נפץ פעלו במקביל. חלקם השתלטו על מגדלי השמירה, חלקם העלו באש משאיות דלק שהיו במקום, כדי להקשות על פעילות הסיוע של

מטוסי חיל האוויר של מדינות הקואליציה בראשות ארצות-הברית, וחלקם פעלו למניעת הגעת כוחות סיוע לתוך בית הכלא. על פי דאעש במהלך הפעולה נהרגו כמאתיים לוחמי SDF ושחררו למעלה מ-800 אסירים. כמו כן הם החזיקו בצוות בית הכלא כבני ערובה (טלגרם, 22 בינואר 2022). את הודעות דאעש ליוו סרטונים שפירסמה סוכנות אעמאק שתעדו את מהלך הלחימה.

◀ **העימותים גלשו גם לשכונות אלחסכה בעיקר אלה הסמוכות לבית הכלא.** זאת, לאחר שחלק מפעילי דאעש והאסירים שנמלטו הסתתרו בבתי תושבים והשתמשו בהם כ"מגן אנושי" (אלערביה ואלערבי אלג'דיד, 20-23 בינואר 2022; סקאי ניוז, 21 בינואר 2022; מרכז המעקב הסורי לזכויות אדם, 22 בינואר 2022). כוחות אוויריים של מדינות הקואליציה הבינלאומית נגד דאעש חגו מעל האזור (RUDAW, 20 בינואר 2022). העיר אלחסכה הייתה תחת עוצר והכוחות הכורדיים התפרסו בה (North Press Agency, 26 בינואר 2022; SyriaTV, 25 בינואר 2022). דווח שתושבים מקומיים רבים עזבו את השכונות (רויטרס, 25 בינואר 2022).

מימין: הלחימה בין כתלי בית הכלא: על הקרקע מוטלות גופות של לוחמי SDF (טלגרם, 22 בינואר 2022). משמאל: פעילי דאעש בתוך בית הכלא (טלגרם, 23 בינואר 2022).

לוחמי SDF המוחזקים כשבויים בידי פעילי דאעש (טלגרם, 22 בינואר 2022).

הלחימה של הכוחות הכורדיים בשכונות הסמוכות לבית הכלא (YPG Press, 23 בינואר 2022).

◀ ביום השני ללחימה, פרסמו הכוחות הכורדיים, תמונות שתיעדו את המצב באזור בית הכלא. על-פי התמונות ניתן להתרשם שחלק מהתוקפים נהרגו, והכוחות הצליחו להשתלט על הכניסות לבית הכלא והקיפו אותו. כמו-כן, פורסם סרטון המתעד תפיסה של קבוצה של אסירים נמלטים (SDF Press, 21 בינואר 2022).

בית הכלא, כפי שתועד על-ידי הכוחות הכורדיים (SDF Press, 22 בינואר 2022).

אסירים שנמלטו ונתפסו על-ידי הכוחות כורדיים (SDF PRESS, 21 בינואר 2022).

◀ ב-24 בינואר 2022 דיווחו כוחות SDF כי לאחר יום לחימה קשה, הם שחררו תשעה אנשי צוות של בית הכלא שהוחזקו על-ידי פעילי דאעש. עוד צוין כי גם לאחר הכניעה בחלק מהמבנים בבית הכלא עדיין מתבצרים פעילי דאעש והם מכותרים (SDF Press, 24 בינואר 2022; ANHA, 25 בינואר 2022). סוכנות אעמאק של דאעש עדכנה כי 12 לוחמי SDF נהרגו כמה ונוספים נפצעו בלחימה באזור הסמוך לבית הכלא (טלגרם, 24 בינואר 2022).

מימין: פעילי דאעש חמושים באזור הכלא. משמאל: פעיל דאעש יורה לעבר הכוחות הכורדיים (טלגרם, 24 בינואר 2022)

מימין: לחימה באזור המקיף את בית הכלא. משמאל: כלי משורין של הכוחות הכורדיים באזור הלחימה (טלגרם, 24 בינואר 2022).

◀ **ב- 25 בינואר 2022** דווחו הכוחות הכורדיים כי כ-600 אסירים מורדים ופעילי דאעש שתקפו את בית הכלא נכנעו לכוחות הכורדים, לאחר שהכוחות איימו לפרוץ לבית הכלא. כמו כן דיווחו על הריגתם של חמישה פעילי דאעש שנשאו על גופם חגורות-נפץ בשכונת אלזהור, שליד בית הכלא (SDF Press, 25 בינואר 2022; ANHA, 25 בינואר 2022).

◀ **ב-30 בינואר 2022** הציבו כוחות SDF אולטימטום לכשישים אסירי דאעש שעדיין התבצרו במרתף אחד הבניינים שבמתחם בית הכלא לפיו אם לא יסגרו עצמם הם יותקפו (ניו יורק טיימס, 30 בינואר 2022). דווח שאלחיסה עדיין בסגר בשכונות רבות אין חשמל וקיים מחסור במים. עוד נמסר שכוחות אמריקאים לוקחים חלק גם בלחימה בעיר ולא רק בבית הכלא (הניו יורק טיימס, 30 בינואר 2022). **מאוחר יותר הודיעו כוחות SDF על סיום הלחימה באזור בית הכלא וחסול כל כיסי ההתנגדות של דאעש באזור** (SDF Press, 30 בינואר 2022).

◀ ב-31 בינואר 2022 פרסמו כוחות SDF הודעה' ובה סיכום תחקיר האירועים. מההודעה עולים הפרטים הבאים (SDF Press, 31 בינואר 2022):

- ◆ תקיפת בית הכלא בוצעה לאחר הכנות ממושכות מצד דאעש.
- ◆ את התקיפה ביצעו מספר מחבלים מתאבדים (לא צוין מספרם במדויק).
- ◆ הארוע החל לאחר שמחבל מתאבד פוצץ מכונית בשער בית הכלא. לאחר הפיצוץ תקפו פעילי הארגון את בית הכלא משלושה צירים. במקביל, החלו האסירים לתקוף את צוות בית הכלא.

◆ בשלב זה הגיעה לשער בית הכלא משאית של דאעש עמוסה בכלי נשק ותחמושת, כך שהאסירים

הנמלטים מבית הכלא יכלו להצטייד באמצעי לחימה ובתחמושת בעת מנוסתם

◀ לטענת הכוחות הכורדיים, תוכנית דאעש הייתה שהאסירים הנמלטים ירחיבו את הלחימה גם לשכונות הסמוכות לבית הכלא (שכונת אלזהור ושכונת גוויראן) וכן יתקפו מוסדות צבאיים ואזרחיים של המינהל האוטונומי הכורדי. לדברי הכוחות הכורדים הם הצליחו לסכל את התוכנית לאחר שהטילו מצור על בית הכלא, על מבני האוניברסיטה הסמוכה לו, לשם נמלטו מספר אסירים, ועל השכונות הסמוכות לבית הכלא (SDF Press, 31 בינואר 2022).

אסירים ששוחררו

◀ לאור הדיווחים הסותרים, קשה לקבוע כמה אסירים נמלטו, כמה נתפסו וכמה הסגירו עצמם לידי הכוחות הכורדיים. **כלי התקשורת של דאעש דיווחו כי הם שחררו יותר מ-800 אסירים. הכוחות הכורדים טוענים כי כאלף פעילי דאעש הסגירו עצמם לידיהם** (SDF Press Agency, 25, 26 בינואר 2022). כמו כן, דווח על אסירים שנלחמו בשכונות העיר ונהרגו. חלק מהעצורים שנתפסו הועברו באוטובוסים למתקני כליאה אחרים (SDF Press, 27 בינואר 2022). ב-27 בינואר 2022 דיווחו כוחות SDF כי **3,500 אסירים בכלא נכנעו** (SDF Press, 27 בינואר 2022).

מימין: פעילי דאעש נכנעים סמוך לבית הכלא (SDF Press, 26 בינואר 2022).
משמאל: חלק מהעצורים מועברים באוטובוסים למתקני מעצר אחרים (North Press Agency, 25 בינואר 2022).

מספר הנפגעים

◀ קשה להעריך את מספר הנפגעים שנגרמו לשני הצדדים בימי הלחימה. גורמים שונים מעריכים כי מספרם גבוה הרבה יותר ממה שדיווחו הכוחות בפועל (רויטס, 25 בינואר 2022). כלי התקשורת של דאעש ציינו כי ביומיים הראשונים ללחימה בבית הכלא וסביבתו (20-22 בינואר 2022) **נהרגו יותר ממאתיים לוחמי SDF**. לוחמים רבים נלקחו בשבי, הם העלו באש לפחות 25 כלי רכב של הכוחות הכורדיים והשתלטו על ארבעה רכבי שטח המצוידים במקלעים כבדים (טלגרם, 22 בינואר 2022). רבים נוספים נפגעו במהלך הלחימה בימים שאחרי בסביבת בית הכלא ובשכונות המגורים הסמוכות. דאעש פרסם במהלך הימים שאחרי הפריצה לבית הכלא מספר הודעות בהן קיבל אחריות לפעולות באזור בית הכלא, בהן נפגעו כוחות הכורדיים (טלגרם)

◀ מרכז המעקב הסורי לזכויות אדם דיווח, כי מספר ההרוגים בעימותים באזור בית הכלא נכון ל-30 בינואר 2022 הוא **332 בני אדם, מהם 246 הרוגים לדאעש ו-79 מקרב כוחות SDF** (מרכז המעקב הסורי לזכויות אדם, 30 בינואר 2022). מאוחר יותר פרסמו כוחות SDF כי מניין ההרוגים עומד על 121 מקרב לוחמיהם, סוהרים ואזרחים, כמו גם 374 אנשי דאעש (מרכז המעקב הסורי לזכויות אדם, 31 בינואר 2022).

◀ באינפוגרף שפורסם באלנבא', המסכם שמונה ימי לחימה (20-27 בינואר 2022), מצוין כי פעילי הארגון גרמו **למותם ולפציעתם של 260 לוחמים של הכוחות הכורדיים** ול-27 כלי רכב שהושבתו או הושמדו (שבועון אלנבא', טלגרם, 27 בינואר 2022).

אינפוגרף שפרסם דאעש. באינפוגרף ציטוט של אבו בכר אלבע'דאדי הקורא לפעילי הארגון לשחרר אסירים (שבועון אלנבא', טלגרם, 27 בינואר 2022).

דאעש הופך את הלחימה בבית הכלא וסביבתו למיתוס גבורה

◀ למרות ההצלחה החלקית והאבדות הרבות שנגרמו לו, ניצל דאעש את האירועים כדי לייצר מיתוס גבורה ולהעלות את מורל פעיליו ותומכיו. שבועון אלנבא', פרסם במהדורתו האחרונה (עוד טרם פסקה הלחימה), מאמרים ואינפוגרף המסכמים את האירועים. בכתבה מפורטת תחת הכותרת "שחרור אסירים ואבדות בסיטונאות בשורות הפ.ק.ק. [קרי: הכוחות הכורדיים]". צוין, בין השאר, כי המדינה האסלאמית הפתיעה פעם נוספת את כולם בכך שתקפה בעומק שטח אויב את האזורים המאובטחים ביותר שלו. בכתבה תואר האירוע כהתקפה מורכבת מבחינת המועד, המיקום והתיכנון, שגרמה לכוחות הכורדיים ולאמצעי התקשורת שלהם לדווח גירסאות וסיפורים שקריים "המתקרבים לתסריטי הסרטים הדימינוניים של הוליווד". עוד צוין כי הכישלון הגדול ביותר היה של הכוחות האמריקאים, שכשלו לשמור על העיר אלחסכה ("חדר המבצעים האחורי של הכוחות האמריקאים באזור" (אלנבא', 27 בינואר 2022)).

العدد ٢٢٢ | النشرة الشهرية | العدد ٢٢ | ٢٢ كانون الثاني ١٤٤٢ هـ | الصفحة ٢٢

النبا

العدد ٢٢٢

مخبة أسيرة سورية تصدر عن
جوارح إمام الموحدين

تدمير البتئين للجيش
البيجيري والحقاق
كنيستين للناصري
في ليبيا

7

جنود الخلفاء
يقتلون 11 عنصرًا
من الجيش
الرافضي بهجوم
ناعم، فم، دنالك.

تحرير أسرى وخسائر بالجملة فني صفوف الـPKK.. مصادر تكشف لـ(النبأ) تفاصيل جديدة عن (مركة سجن غويران)

مرة أخرى قواميات الوحدة الإسلامية
المتوجهة بدمشق في عمل بيروقراطي
بمعية (الركب) عملية عدم أسرى جديدة
استوفت أكثر النصوص التي يترجمها
الـPKK الترويجي وتنسب الرقابة
بناشئة من القوات الأمريكية
مجموع مفرق ريكات وركبات وتحطيمها
بمعية العفر والفتنة إلى نسخ وركبات
وكتابات وحملات إلى حد تشيخه ما
عرب وألقب "مجرور" الخياشمية في
ماتركه، كمنصور ما يحول عفرهم
من أمتيهم بينما ساءت العالم برمجة
مبارك كنية وهو يرى صناعات أبحاث
حين والداه وظلمه وألقى بمناجاة
بمباركون القهر، ويشتغلون المصنوع
المصنوع ويشتغلون منيرة وبأسرون
جرائمه، ثم يتوجهون على مدار مائة
أرد، أن يربط حياضه فرودا محضت
أرجح المخابرات من الرقابة ويرتت
عزبا كعبا من ألتائه واستلقت أعبا
التفاني، المصنوع، ألتائه، ألتائه، ألتائه

"سحور أسيريين وأبذوت ببيطونات بشوروت الف.ق.ك. (شبوون آلنبا، تلغرم، 27 بينوار 2022).

بماامر نوسف تحت הכותרת "מערכת גויראן וכיס [ההתנגדות] האחרון" תוארה המערכה עצמה בבית הכלא וסביבותיו. כותב המאמר יוצר אנלוגיה בין האירועים באלחסקה לבין הלחימה על כיס ההתנגדות האחרון של דאעش באלבאע'וז במרץ 2019. במאמר צוין שבשני המקרים טען המערב כי חיסל את "כיס ההתנגדות אחרון"، כאשר בפועל המשך הארגון להכות באויביו וכי "גיבורי אלבאע'וז" הם אלה שחוללו את "אפוס גויראן". לדברי כותב המאמר חשבו הכוחות הכורדים כי מדובר במאות פעילים שפרצו אל בית הכלא. אולם, בפועל מדובר ב-12 פעילים בלבד, שנשאו חגורות-נפץ על גופם, ואליהם הצטרפו ללחימה האסירים. בסיום פונה כותב המאמר לכל אסירי הארגון ומציין כי "המערכה בגויראן היא רק דף אחד מתוך ספר הנקמות" וכי עליהם להיות אופטימיים שכן אסירי הארגון לא ישכח אותם ועשה כל שביכולתו כדי לשחררם (שבועון אלנבא، تلגرم، 27 בינואר 2022).

النبا | العدد ٢٢٢ | النشرة الشهرية | العدد ٢٢ | ٢٢ كانون الثاني ١٤٤٢ هـ | الصفحة ٢٢

النبا

النشرة الشهرية | العدد ٢٢ | ٢٢ كانون الثاني ١٤٤٢ هـ | الصفحة ٢٢

معركة غويران والأخير

تحرير أسرى وخسائر بالجملة
فني صفوف الـPKK.. مصادر تكشف لـ(النبأ)
تفاصيل جديدة عن (مركة سجن غويران)

مرة أخرى قواميات الوحدة الإسلامية
المتوجهة بدمشق في عمل بيروقراطي
بمعية (الركب) عملية عدم أسرى جديدة
استوفت أكثر النصوص التي يترجمها
الـPKK الترويجي وتنسب الرقابة
بناشئة من القوات الأمريكية
مجموع مفرق ريكات وركبات وتحطيمها
بمعية العفر والفتنة إلى نسخ وركبات
وكتابات وحملات إلى حد تشيخه ما
عرب وألقب "مجرور" الخياشمية في
ماتركه، كمنصور ما يحول عفرهم
من أمتيهم بينما ساءت العالم برمجة
مبارك كنية وهو يرى صناعات أبحاث
حين والداه وظلمه وألقى بمناجاة
بمباركون القهر، ويشتغلون المصنوع
المصنوع ويشتغلون منيرة وبأسرون
جرائمه، ثم يتوجهون على مدار مائة
أرد، أن يربط حياضه فرودا محضت
أرجح المخابرات من الرقابة ويرتت
عزبا كعبا من ألتائه واستلقت أعبا
التفاني، المصنوع، ألتائه، ألتائه، ألتائه

המאמר המתאר את האירועים (שבועון אלנבא، تلגرم، 27 בינואר 2022).

נספח

אסירי דאעש בסוריה

◀ בית הכלא אלצנאעה-גויראן (Al-Sina'a - Ghuwayran) שבשכונת אלצנאעה באלחסכה. הוא אחד מבתי הכלא הגדולים שבשליטת כוחות SDF בו מוחזקים כ-4,000-5,000 פעילים ג'האדיסטים. על פי ארגון Human Rights Watch, מחזיקים כוחות SDF בכ-12,000 גברים ונערים החשודים בהשתייכות לארגונים ג'האדיסטיים, ביניהם 2,000 ל-4,000 פעילים זרים מיותר מחמישים מדינות.

◀ דאעש לא הסתיר את כוונתו לשחרר אסירים כלואים מבתי הכלא. הכוחות הכורדיים המחזיקים התריעו לא אחת בפני הקהילה הבינלאומית על כוונות אלה וביקשו סיוע בפתרון הבעיה. למרות מספר פתרונות שהועלו כגון שיגור הפעילים למדינות המוצא שלהם בפועל נעשה הדבר באופן חלקי בלבד.

◀ בית הכלא באלחסכה ידע בעבר מספר זעזועים. ב-21 בספטמבר 2021 דווח כי שבעה פעילי דאעש בני לאומים שונים נמלטו מבית הכלא, אחד מהם אזרח תוניסאי, אחד בעל אזרחות מרוקאית, שניים בעלי אזרחות תורכית, אחד צ'צ'ני, אחד רוסי ואחד הולנדי. אף גורם רשמי כורדי לא אישר את הידיעה (טלגרם, 21-22 בספטמבר 2021). ב-27 באוקטובר 2021 היה בין כתלי בית הכלא מרד אסירים במחאה על ניסיון להעביר את חלקם לכלא אחר (אלשדאדי). גם ב-7 בנובמבר 2021 דווח כי התקיים בו מרד האסירים.

קריאת מנהיגי דאעש לפרוץ לבתי כלא ולשחרר אסירים

◀ שחרור אסירים, פעילי דאעש ומשפחותיהם, מבתי הכלא במדינות השונות **נתפס כיעד ראשון במעלה ע"י דאעש. במהלך השנים פרסם דאעש מספר פעמים קריאות לפעילים, בעיקר בשבועון הארגון, אלנבא', ובהקלטות-שמע של מנהיגי הארגון, לשחרר את פעילי דאעש ובני משפחותיהם. הארגון אף הציג זאת כצוואה של מנהיג דאעש אבו בכר אלבע'דאדי. יש לציין כי שחרור אסירים מאפשר להחזיר לפעילות פעילים מיומנים ומנוסים לשורות הארגון.**

◀ בין השנים 2012-2013 הפיץ מנהיג דאעש, אבו בכר אלבע'דאדי קלטת שמע לתומכיו, בה התווה את **תכניתו למבצע לשחרור אסירים מבתי כלא, שכונה על ידו "שבירת החומות"**. במהלך תקופה של 12 חודשים ביצע ארגונו 24 תקיפות מורכבות באמצעות מכונות תופת. פעילי דאעש פרצו **לתשעה בתי כלא עיראקים ושחררו עשרות פעילים. שיאה של הפעולה היה בפריצה לכלא אבו ע'ריב (ראו להלן).**

פרסום בשבועון אלנבא' של דאעש, בו רשימת בתי כלא, שחיילי המדינה האסלאמית הרסו את חומותיהם בעיראק. הפרסום הופיע תחת הכותרת "לא שכחנו אתכם" (שבועון דאעש אלנבא', טלגרם, 14 בינואר 2021).

◀ ב-16 בספטמבר 2019 פרסמה זרוע ההסברה של דאעש אלפרקאן קלטת שמע בה דברים שנשא **אבו בכר אלבע'דאדי, מנהיג הארגון לשעבר**. בקלטת שכותרתה: "אמור: תפעלו"¹, מנסה אלבע'דאדי להעלות את מורל פעיליו תוך אזכור פעולות דאעש בזירות הלחימה. בין היתר קורא **אלבע'דאדי לפעול בכוח לשחרור של פעילי דאעש ונשותיהם העצורים בידי מדינות המערב, בידי המשטר העיראקי והכורדים**. כמו כן קרא אלבע'דאדי לפדות אסירי דאעש בכסף. בהקשר לכך הוא גם ציין, כי **יש לפגוע בשופטים, חוקרים, אנשי הביטחון ובכל מי שמסייע להם בבתי הכלא שבהם עצורים פעילי ופעילות דאעש**.

◀ ב-19 במרץ 2020 על רקע פרוץ מגפת הקורונה, פורסמה בשבועון אלנבא' כתבה תחת הכותרת "הסיוט הרע ביותר של הצלבנים" העוסקת בוירוס הקורונה והשפעתו על העולם כולו והמדינות הנוצריות בכלל. בכתבה **נקראו המוסלמים לפעול למען שחרור האסירים המוסלמים (קרי, פעילי דאעש) הכלואים בבתי כלא ובמחנות** (שבועון דאעש אלנבא' שהופץ בטלגרם, 19 במרץ 2020).

◀ בשבועון אלנבא' מ-6 באוגוסט 2020 התפרסם **מאמר שקרא, לשחרור אסירי דאעש מבתי הכלא**. המאמר נכתב בעקבות ההתקפה שביצעו פעילי דאעש נגד בית הכלא של ננגרהאר באפגניסטאן, שהובילה לבריחת מאות אסירים. המאמר קבע, כי פעילי הארגון **הוכיחו פעם נוספת כי "השיטה הנכונה לפתור את בעיית האסירים היא שחרורם בכוח"**. המאמר קרא לכל המוסלמים **לפעול ככל שביכולתם כדי לשחרר את האסירים והאסירות של דאעש, המוחזקים בבתי הכלא של "הכופרים" (טלגרם, 6 באוגוסט 2020)**.

¹ פסוק מהקוראן בו מורה אללה לנביא מוחמד להאיץ באלה, המתמהמהים בלחימה במסגרת הג'האד, להישמע לרצון האל ולפעול ביתר שאת למען הג'האד (סורת אל-תובה, פסוק 105).

המאמר הקורא לפעול לשחרור אסירי דאעש. כותרתו: "בתי הכלא..בתי הכלא..הו חיילי הח'ליפות!" (טלגרם, 6 באוגוסט 2020).

❖ יצוין כי באינפורגרף שפרסם דאעש אודות הפעולה באלחסקה נכתב כי הפעולה נועדה לשחרר את האסירים, יחד עם ציטוט מדברי אבו בכר אלבע'דאדי בו קרא לפעילים לשחרר את אסירי הארגון (שבועון אלנבא', טלגרם, 27 בינואר 2022).

שחרור פעילים ג'האדיסטים מכלא אבו ע'ריב בעיראק

❖ גולת הכותרת של מבצעי שחרור האסירים הייתה **הפריצה לכלא אבו ע'ריב, שבקרבת בגדאד**. בית כלא זה, הגדול והשמור ביותר בעיראק, שנודע לשמצה עוד מתקופת שלטונו של צדאם חסין, שימש לכליאת המורדים, שנלחמו נגד צבא ארה"ב, בעת שהותו בעיראק. לאחר יציאת הצבא האמריקאי שימש בית הכלא את ממשלת עיראק, שכלאה בו מאות פעילים ג'האדיסטים.

❖ **הפריצה לכלא אבו ע'ריב התבצעה ב-21 ביולי 2013 על-פי תכנון מנהיג דאעש, אבו בכר אלבע'דאדי**. היא החלה בפעולת ריכוך של ירי ארטילרי לעבר בית הכלא. לאחר מכן נפרצו חומות הכלא באמצעות שתי מכוניות תופת, שהוצמדו אליהן. לתוך הכלא נכנסו כחמישים פעילי דאעש, חמושים במקלעים וברימונים, פתחו את תאי הכליאה, ושחררו כ-500 פעילים ג'האדיסטים. המבצע, שנמשך כשעה, עבר ללא התנגדות משמעותית מצד השומרים העיראקים, שנמלטו מהמקום כבר בשלב הריכוך הארטילרי. הפעילים נאספו בכלי רכב של דאעש, שהמתינו להם ונמלטו (youtube.com; alsharqiya.com Lisireport.worldpress.com).

הפעילים המשוחררים, שהיו בעלי עבר מבצעי-טרוריסטי עשיר, היוו תוספת כוח משמעותית לדאעש וסייעו להצלחתו בשנים שלאחר השחרור.

מימין: כלא אבו ע'ריב (alsharqiya.com). משמאל: תמונה מתוך סרטון וידיאו, שבה נראים כלי הרכב של דאעש הממתינים לפינוי האסירים הנמלטים מחוץ לכלא אבו ע'ריב.

התקפה על בית הכלא המרכזי בג'אלאלאבאד

ב-2 באוגוסט 2020 ביצעו פעילי דאעש פיגוע מורכב נגד בית הכלא בג'אלאלאבאד, בירת חבל ננגרהאר. מטרת הפיגוע הייתה **לשחרר כ-300 פעילי דאעש הכלואים במקום** (יחד עם אסירים נוספים)². ההתקפה החלה ב-2 באוגוסט 2020 בשעות אחר הצהריים בפיצוץ מכונית תופת ומטעני חבלה בשערי בית הכלא. לאחר מכן חדרה קבוצת פעילי דאעש לתוך מתחם בין הכלא וניהלה חילופי אש עם כוחות הביטחון האפגאנים במשך מספר שעות. באחת הידיעות נמסר כי התוקפים היו פעילי דאעש זרים, שלא ידעו את השפות המקומיות (Afghanistan Times, 4 באוגוסט 2020). נמסר כי בראש הפעילים שתקפו את הכלא עמד פעיל ממוצא הודי, ממדינת קראלה שבדרום מערב הודו (Indus Scrolls, 4 באוגוסט 2020). כוחות הביטחון האפגאנים שהוזעקו לבית הכלא, נתקלו במטענים שהפעילו פעילי דאעש בדרך לזירת הפיגוע.

דובר ממשלת מחוז ננגרהאר, **עטאללה חוג'יאני** (Attullah Khogyani) דיווח, כי בהתקפה נהרגו לפחות **29 בני אדם ולמעלה מחמישים נוספים נפצעו**. בין ההרוגים אסירים, אנשי כוחות ביטחון אפגאנים, פעילי דאעש ואף שלושה פעילי טאלבאן אשר כלואים במקום. דובר ממשלת מחוז ננגרהאר הודיע, כי כוחות הביטחון האפגאנים עצרו למעלה מאלף אסירים שניסו להימלט, אך נראה כי **כמה מאות אסירים הצליחו להימלט** בעקבות ההתקפה (מקור בצבא אפגניסטאן מסר כי 338 אסירים נמלטו מהכלא).

מחוז ח'ראסאן של דאעש קיבל אחריות על ההתקפה (טלגרם, 2 באוגוסט 2020). למחרת, ב-3 באוגוסט 2020, פרסמה סוכנות אעמאק של דאעש הודעה נוספת, מפורטת יותר (טלגרם, 3 באוגוסט 2020). בהודעת דאעש נטען, כי **מאות אסירים נמלטו מבית הכלא תוך ניצול העובדה שאנשי כוחות הביטחון היו עסוקים בבלימת ההתקפה**. דאעש ציין כי פעילי הארגון הרגו עשרות ממאבטחי בית הכלא וחיילי צבא אפגניסטאן, שהגיעו למקום כדי להגיש סיוע. בהודעה נמסר, כי פעילי דאעש **שיגרו פצצות מרגמה לעבר בסיס צבאי של הקואליציה הבינלאומית בתוך העיר ג'אלאלאבאד**, במטרה למנוע מהם לסייע לחיילי צבא אפגניסטאן (טלגרם, 3-2 באוגוסט 2020).

² על פי דובר ממשלת מחוז ננגרהאר היו כלואים במקום 1,793 אסירים.

מימין: פעילי דאעש, שביצעו את ההתקפה על בית הכלא המרכזי, שבעיר ג'לאלאבאד (טלגרם, 3 באוגוסט 2020).
משמאל: שני פעילי דאעש בסמוך למרגמות ולפצצות מרגמה, ששוגרו לעבר בסיס של הקואליציה הבינלאומית
במהלך ההתקפה (טלגרם, 3 באוגוסט 2020).

מימין: מחבל מתאבד של דאעש, המכונה אבו רואחה אלמהאג'ר (המהגר), שהפעיל את מכונית התופת בתחילת
ההתקפה (טלגרם, 3 באוגוסט 2020). משמאל: חיילי צבא אפגניסטאן במתחם בית הכלא המרכזי לאחר טיהורו
מפעילי דאעש (חשבון הטוויטר Fawad Aman@FawadAman2, 3 באוגוסט 2020).